

Ajankohtaista tutkijapalveluissa

Teams-info

29.3.2023 klo 13-14

Ohjelma

- Mitä uusi tilastolainsäädäntö tarkoittaa tutkija näkökulmasta, ylijohtaja Ville Vertanen, Tilastokeskus
- FIONA-etäkäyttöjärjestelmän uudet tuotteet ja ominaisuudet, tuoteomistaja Valtteri Valkonen, Tilastokeskus
- Tutkijapalveluiden muuta ajankohtaista ja tulevaa, ryhmäpäällikkö Ville Koskinen, Tilastokeskus
- Esittely: Tilastokeskuksen maksulliset tuotteet ja palvelut
- Keskustelua

Mitä uusi tilastolainsäädäntö tarkoittaa tutkijanäkökulmasta?

Ylijohtaja Ville Vertanen
Tilastokeskus

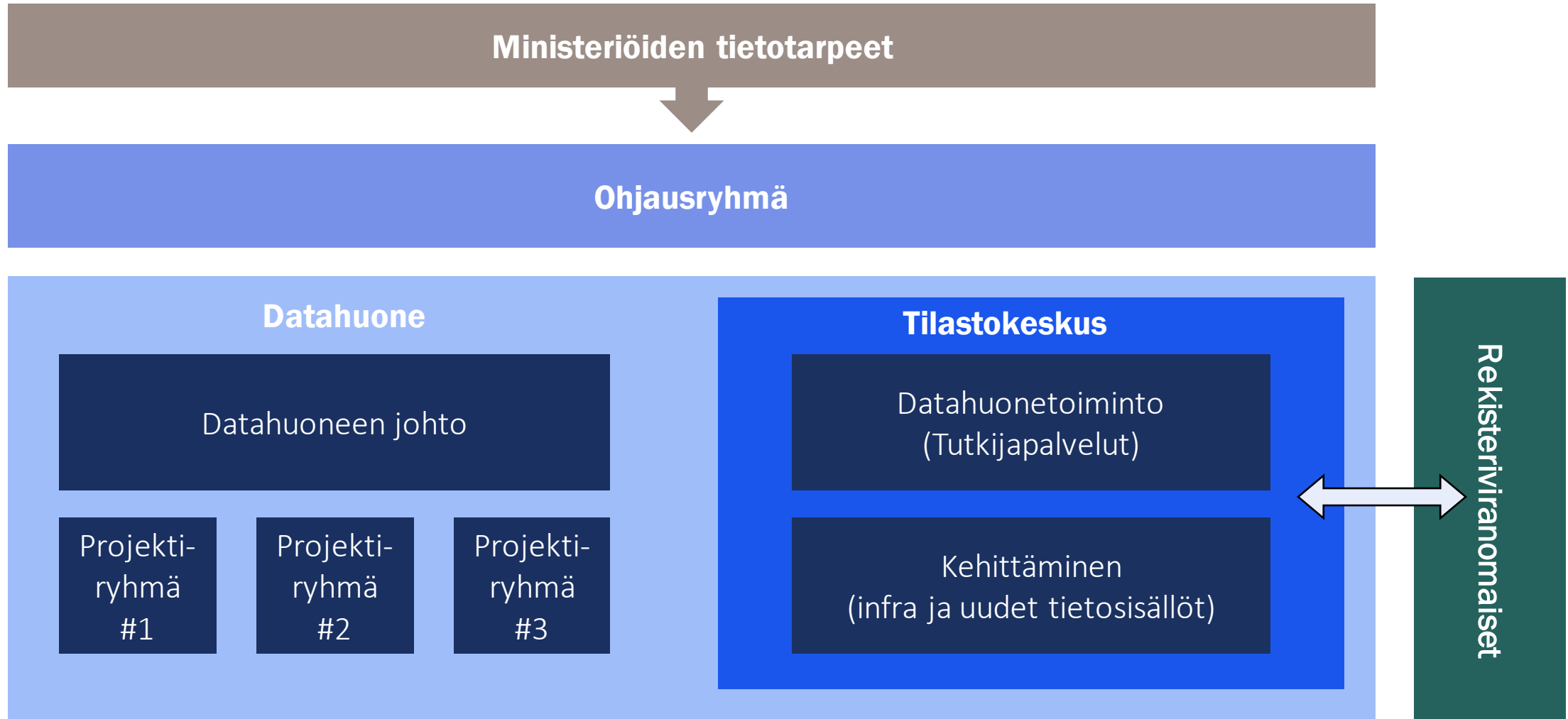

Uusi laki tilastokeskuksesta

- Laki tuli voimaan 1.3.2023
- Selkeyttää Tilastokeskuksen tietosuojaoikeudellista asemaa Tutkija- ja aineistopalvelun tarjoajana.
- Uusia oikeuksia ja velvollisuuksia. Uusi laki mahdollistaa mm.
 - Tutkimusvalmiiden aineistojen muodostaman aineistokirjaston muodostamisen. Tämä mahdollistaa myös pitkien aikasarjojen muodostumisen
 - Datahuonepilotin infrastruktuurin toteuttamisen
 - Ajantasaisemmat aineistot tutkimuksen käyttöön
 - Valmisaineistojen käyttöluvat yhdeltä luukulta

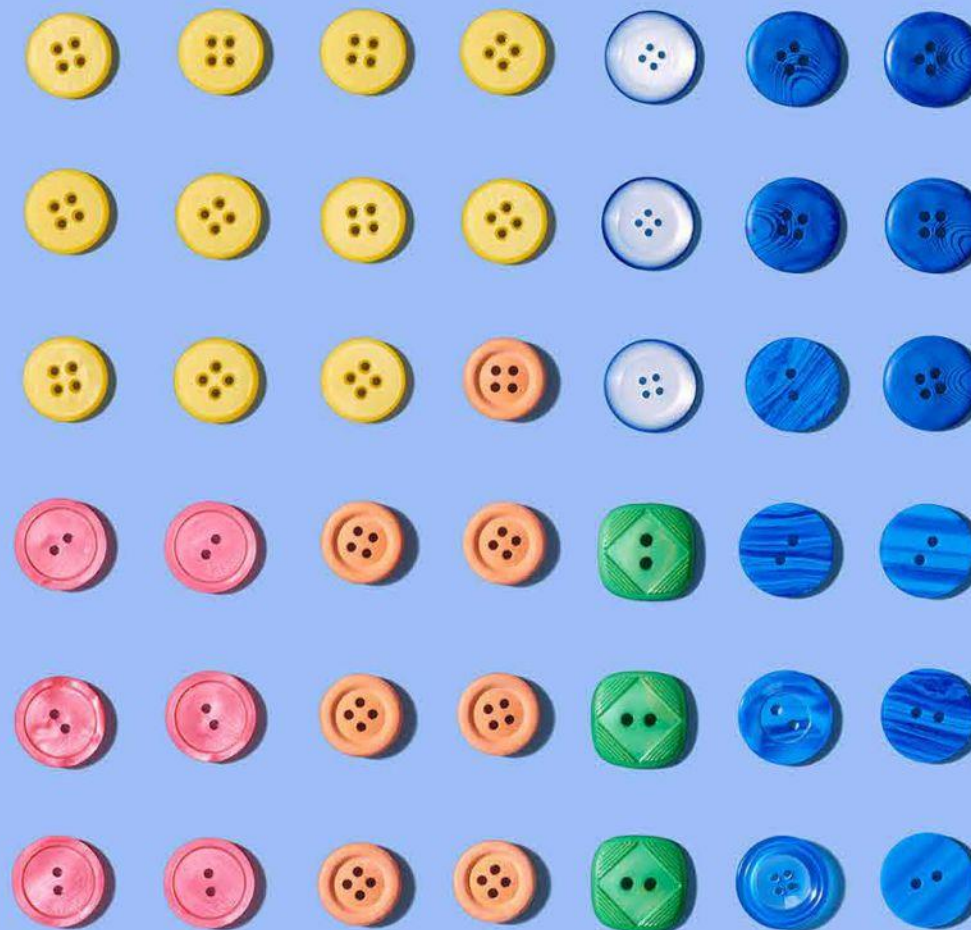

Valtioneuvoston datahuonepilotin organisaatio

Aineistojen hankintatavat muuttuvat

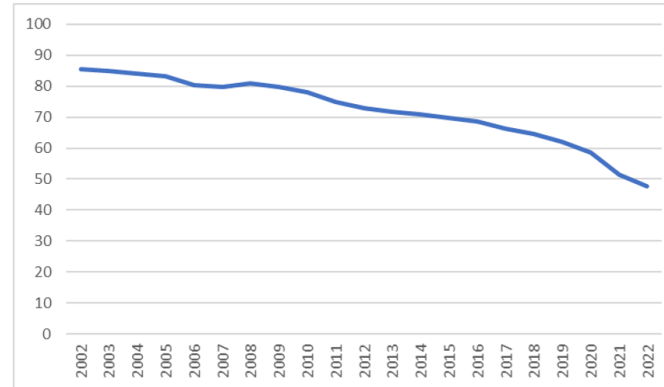
Suorien kyselyiden vastausasteet laskevat –
Rekisterien määrä kasvaa

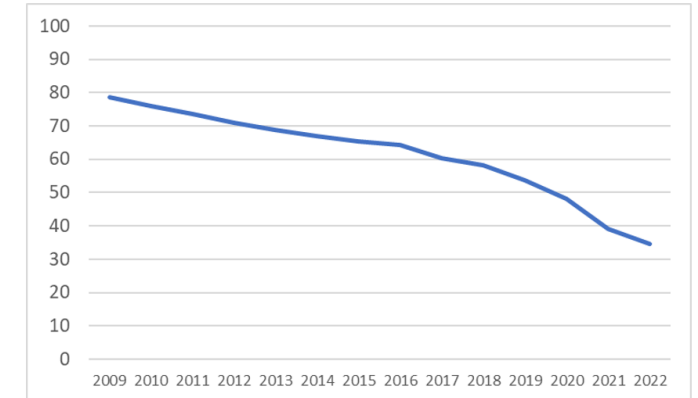
Vastausasteet laskevat

- Suorien kyselyiden vastausasteet laskevat
- Ilmiö on globaali ja se on jatkunut koko 2000 -luvun
- Tilastokeskuksen kyselyihin vastataan tyypillisesti paremmin kuin muihin kyselyihin
- Jo tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa emme kyselyin tavoita tiettyjä osajoukkoja väestöstä

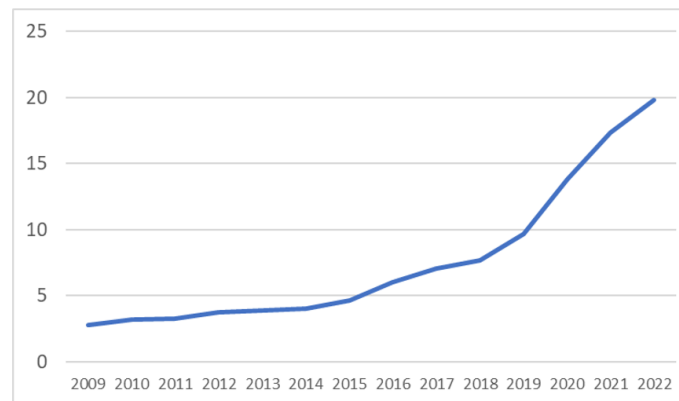
Työvoimatutkimus: vastausaste 15-74-vuotiaat 2002-2022, prosenttia netto-otoksesta

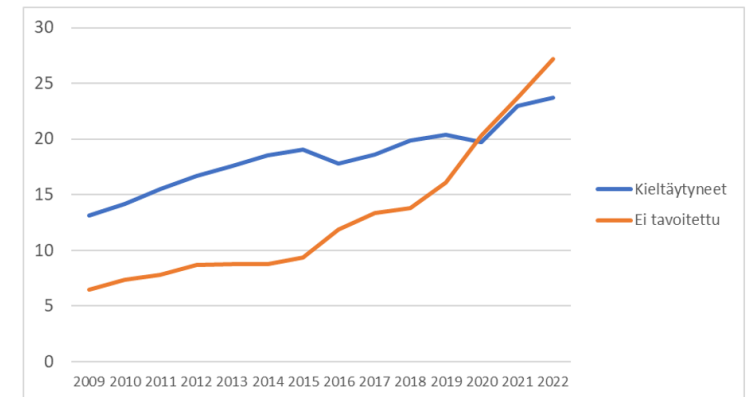
Työvoimatutkimus: 15-24-vuotiaiden vastausaste 2009-2022, prosenttia netto-otoksesta

Työvoimatutkimus: puhelinnumero tuntematon (kadon syynä) 2009-2022, osuus netto-otoksesta

Työvoimatutkimus: kadon tyyppi 2009-2022, osuus netto-otoksesta

Uusia rekistereitä on tulossa lisää

Viimeisimpiä uusia rekistereitä

- ✓ Koulutuksen tietovaranto (Koski)
- ✓ Varhaiskasvatuksen tietovaranto (Varda)
- ✓ Tulorekisteri suomalaisten tulotiedoista
- ✓ Fingridin Datahub (sähkön kulutus)
- ✓ Huoneistotietojärjestelmä

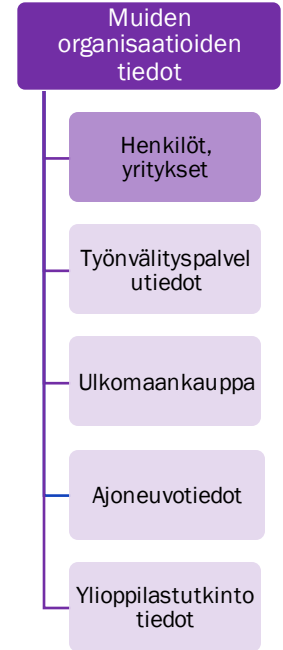
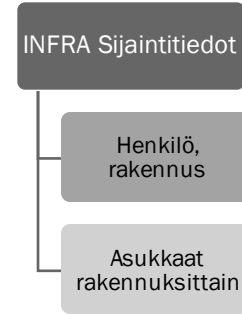
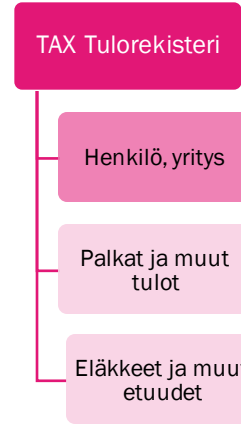
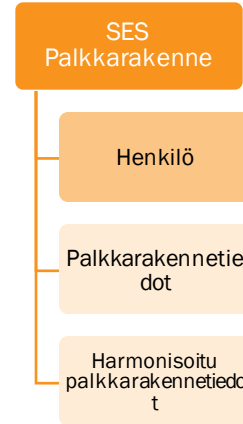
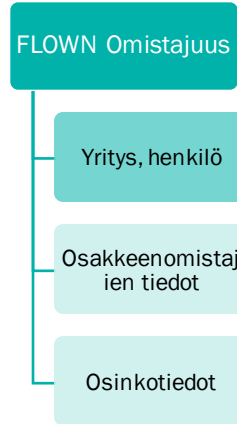
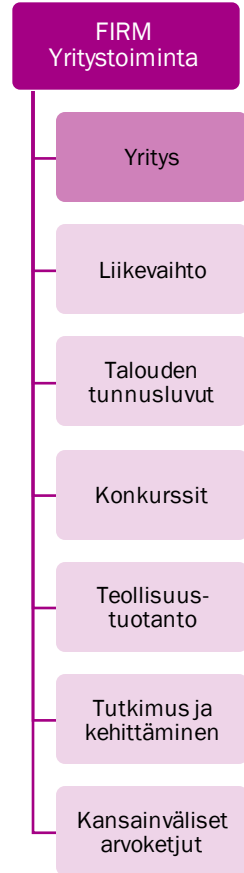
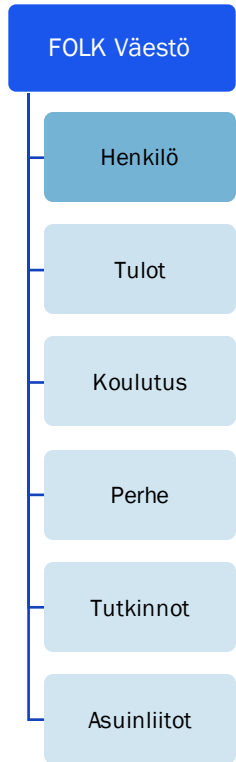
Kehitteillä mm.

- ✓ Positiivinen luottotietorekisteri
- ✓ Yrityksen digitalous -hanke
 - ✓ eKuitti, eLasku, tilaukset ja yritysten taloustiedot

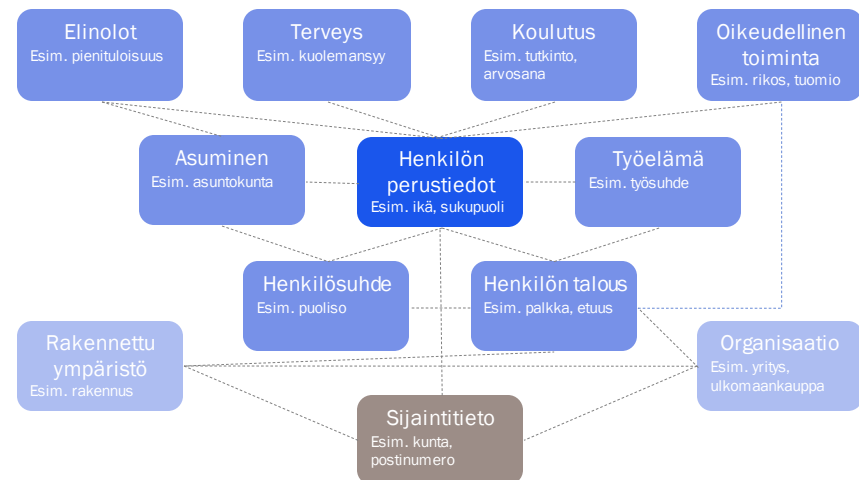
Tutkimusvalmis aineistokirjasto

Aineistokirjasto

Tietojen yhdistäminen

Mahdollisia uusia valmisaineistoja

Väestö

- Rikos- ja oikeustiedot
- Velkatiedot
- Ulosottotiedot
- Vaalitiedot
- Väestö ennakkotiedot

Koulutus

- Arvosanatiedot
- Opiskelijavalinnat
- Varhaiskasvatus
- Korkeakoulujen hakurekisteri

Yritystoiminta

- Arvo-osuusrekisteri
- Yritysjärjestelyt
- TEM yritystukirekisteri
- Maatilarekisteri

Energia ja ympäristö

- Sähkön käyttö
- Kasvihuonekaasujen inventaario
- Teollisuuden energiankäyttö

Sijainti- ja rakennustiedot

- Rakennusluvat
- Kiinteistövero
- Kiinteistöjen kaupparekisteri
- Kiinteistörekisteri
- Osakehuoneistorekisteri

Muiden organisaatioiden tietoja

- Maahanmuuttajat
- Verohallinnon yritystiedot
- Puolustusvoimien P-testit
- Suomen Pankin aineistot
- Oikeusrekisterikeskuksen aineistot
- Veron aineistot

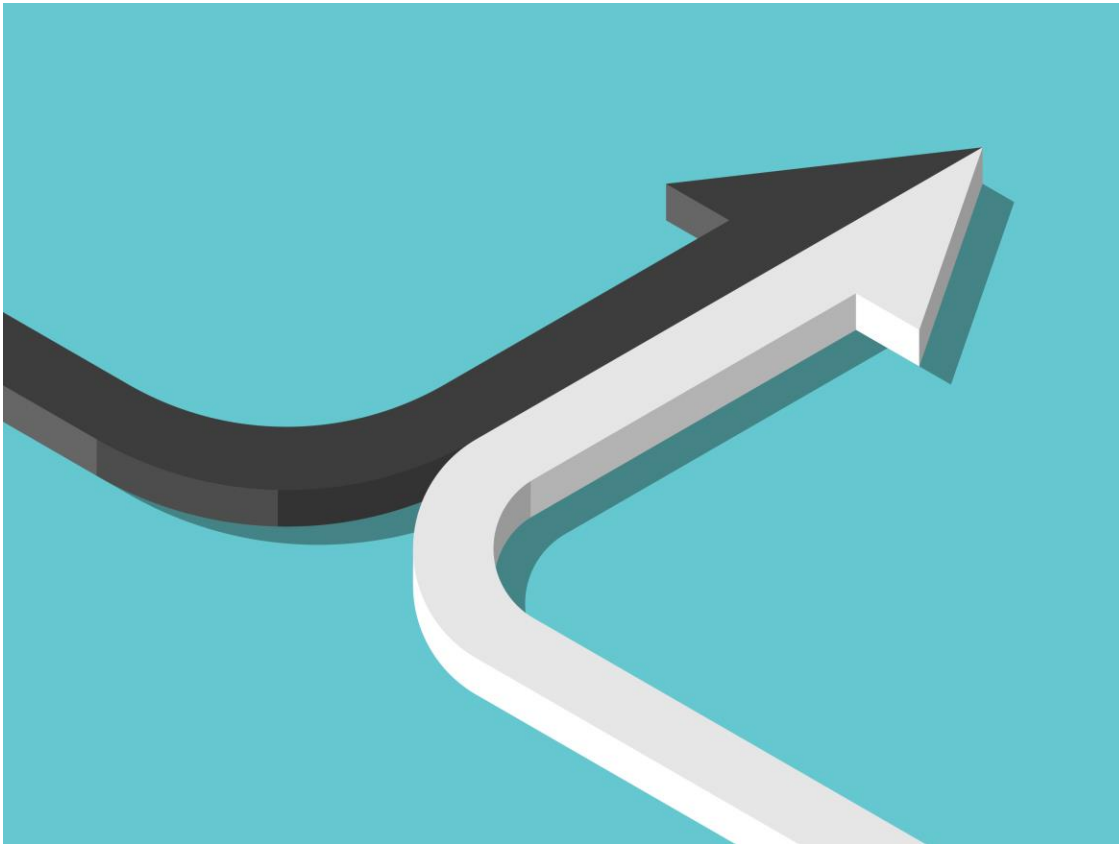

Mitä valmisaineistoilla tehdään?

- Mihin aineistoja käytetään
 - Valmisaineistot muodostavat tutkimusvalmiiden aineistojen kokoelman, jonka ajatuksena on tarjota heti valmiita aineistokokonaisuuksia tutkijoille.
 - Tavoitteena on ylläpitää aineistoja ajantasaisina aina lähdeaineistojen päivittyessä.
 - Aineistot on myös valmiiksi pseudonymisoitu yhtenevillä tunnuksilla
 - Eri aineistokokonaisuuksia pystyy yhdistämään toisiinsa pseudotunnisteen avulla
- Miksi ne ovat tärkeitä
 - Tehokkuushyöty, valmiita aineistoja tapauskohtaisen räätälöitävän aineistopoiminnan sijaan
 - Antavat kattavan näkymän olemassa olevaan aineistokokonaisuuteen
 - Tutkija saa tarvitsemansa tiedot yhden luukun periaatteella, kun aineistokirjasto saadaan kattavaksi
- Rekisterin pitäjän tulee hävittää keräämänsä henkilötiedot, kun tietoja ei enää tarvita ensisijaiseen käyttötarkoitukseen. Tärkeää koostaa tiedot aineistokirjastoon ennen tietojen tuhoamista. Näin varmistetaan pitkät aikasarjat tutkimuksen käyttöön.

Esimerkkejä aineistokirjaston käyttämisestä

- Päiväkotitiedot yhdistettynä vanhempien tulotietoihin
- Energian kulutus yhdistettynä perheeseen ja perheen tulotietoihin
- Koulutus, arvosanat ja tulotiedot -> opiskelun aikaisen työnteon vaikutus opintomenestykseen
- Väestötietojärjestelmän ja Migrin tiedot ukrainalaistenkotikunnista yhdistettynä tuloreksiterin tietoihin tuloista ja tulonsiirroista
- Sopeutustoimien taloudellisten vaikutusten seuraaminen.
 - OM -case: ulosoton suojaosa nousi ja luottotiedon vanheneminen nopeutui: Datahuone pystyy tekemään kuukausittain seurannan miten näiden ihmisten käy joilla suoja-osa on noussut.

FIONA- etäkäyttöjärjestelmän uudet tuotteet ja ominaisuudet

tuoteomistaja Valtteri Valkonen
Tilastokeskus

FIONA-etäkäyttöjärjestelmän uudet tuotteet ja ominaisuudet

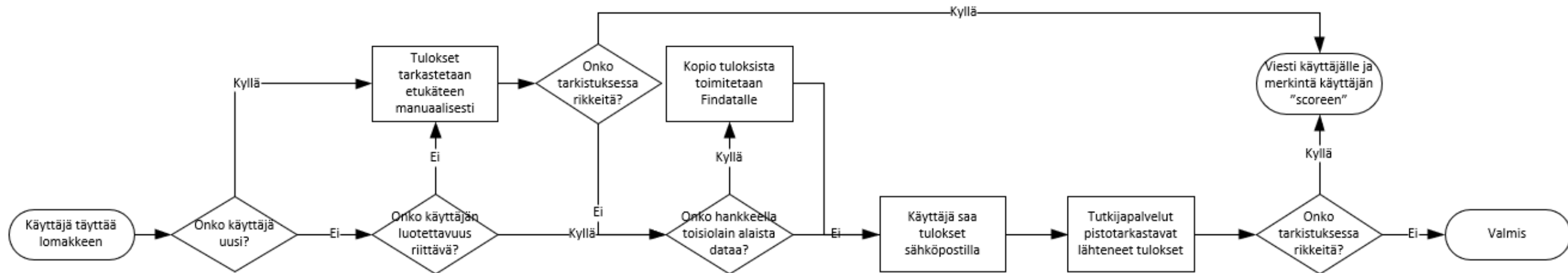
- Linux-käyttöjärjestelmä mahdolliseksi (~Q2/23)
 - Edellyttää hyväksytyn Findatan määräysauditoinnin
 - Sovellustarjonta osin rajatumpi (SAS:ia ei tarjota)
 - Samat peruskonepaketit kuin Windows-puolella
 - Lisänä tehokkaampi lisäresurssi peruskoneen päälle (High Performance Computing – HPC)
- Akateemiset Windows-lisenssit (Q3/23)
 - Mahdollisia organisaatioille, joilla itsellään käytössä akateeminen lisenssi
 - Käyttöönottoajankohta 2023 toisen laskutuskauden alussa eli 1.7.
 - Tilauksia otetaan vastaan kesäkuun alusta
 - Juhannukseen mennessä tehdyt tilaukset voimaan 1.7.
 - Vaatii sopimuksen uusimisen

Konepaketti	Linux €/vuosi	Windows €/vuosi	Akateeminen-Windows €/vuosi
S – 8 GB RAM, 4 ydintä	2 600	2 800	2 700
M – 16 GB RAM, 6 ydintä	3 000	3 500	3 200
L – 32 GB RAM, 8 ydintä	3 600	4 500	3 800
XL – 64 GB RAM, 8 ydintä	4 600	6 200	4 800
HPC – 116 GB RAM, 32 ydintä	300 €/viikko	-	-

FIONA-etäkäyttöjärjestelmän uudet tuotteet ja ominaisuudet

- Ulos otettavien tutkimustulosten pistotarkastukseen siirtyminen
 - Lomakepohjainen toteutus Fionan sisällä
 - Käyttäjän oma toiminta vaikuttaa satunnaisen jälkikäteistarkastuksen piiriin pääsemiseen

FIONA-etäkäyttäjärjestelmän uudet tuotteet ja ominaisuudet

Microsoft Office

- Tilauksia voi tehdä sähköpostitse tutkijapalvelut@stat.fi
- Sisältää mm. Excel, Word, PowerPoint
- Hinta 260 €/vuosi

Python

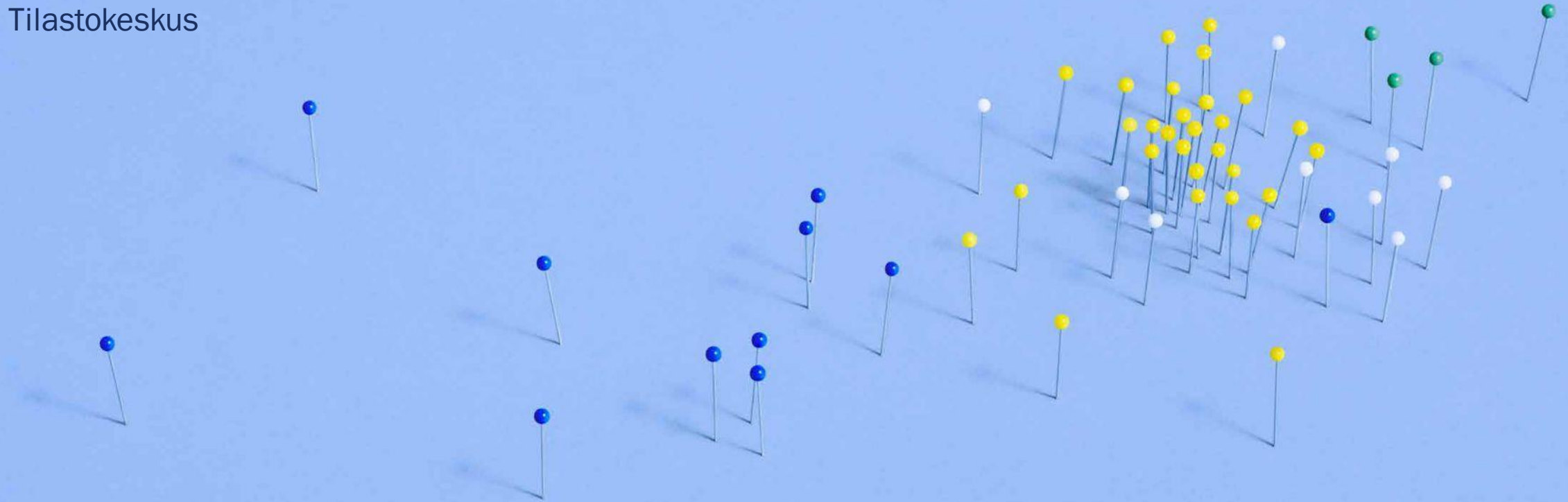
- Paketinhallinta suljetussa ympäristössä haasteena
- Ratkaisuvaihtoehtoja haarukoitu ja testataan

Asiakastyöpaja 25.5.2023

- 12.30-16.00 Tilastokeskuksen tiloissa
- Kutsuviesti tulossa käyttäjille

Tutkijapalveluiden muuta ajankohtaista ja tulevaa

ryhmäpäällikkö Ville Koskinen
Tilastokeskus

Käyttölupien ja aineistojen hinnat

- Hinnat määrätään VM:n asetuksessa Tilastokeskuksen suoritteiden maksullisuudesta
- Käyttöluvat ja valmisaineistot ovat julkisoikeudellisia suoritteita, joista ei peritä arvonlisäveroa

Käyttölupa		Hinta, alv 0 %
Vähäinen käyttölupien muutos	<ul style="list-style-type: none">• Käyttäjiä koskevat muutokset.• Käyttölupien voimassaolon jatko.	350 €
Normaali käyttölupa (valmistelu vie alle 7 tuntia)	<ul style="list-style-type: none">• Luovutettavat aineistot, mm. kuolemansyyaineistot lääketieteellisiin tutkimuksiin.• Luovutettavien anonymisoitujen palveluaineistojen käyttöluvat.• Etäkäytön aineistojen yksinkertaiset käyttöluvat, kuten valmisaineistojen yksinkertaiset luvat.• Etäkäytön aineistojen pienet laajennukset.• Ulkopuolisen aineiston lisääminen etäkäyttöön.	500 €
Laaja käyttölupa (valmistelu vie 7–14 tuntia)	<ul style="list-style-type: none">• Etäkäytön räätälöityjen aineistojen luvat.• Valmisaineistojen käyttöluvat, jotka vaativat laajempia selvityksiä.• Ulkopuolisen aineiston lisääminen, joka vaatii selvityksiä.	1000 €
Hyvin laaja käyttölupa (valmistelu vie yli 14 tuntia)	<ul style="list-style-type: none">• Haastavia tietosuojaselvityksiä tai muita haastavia selvityksiä.• Paljon selvitystä vaativia ulkopuolisia aineistoja.	2000 €

Aineisto	Hinta, alv 0 %
Kertamaksullinen valmisaineisto	500 € / aineisto
Jatkuvan valmisaineiston vuosimaksu	500 € / vuosi / aineisto

Lupakäsittelyn tilanne

- Päivitetään viikoittain tutkijapalveluiden verkkosivuille stat.fi/tutkijapalvelut
- Aika hakemuksen käsittelyyn ottamisesta aineiston saamiseen vaihtelee aineiston laajuuden mukaan.

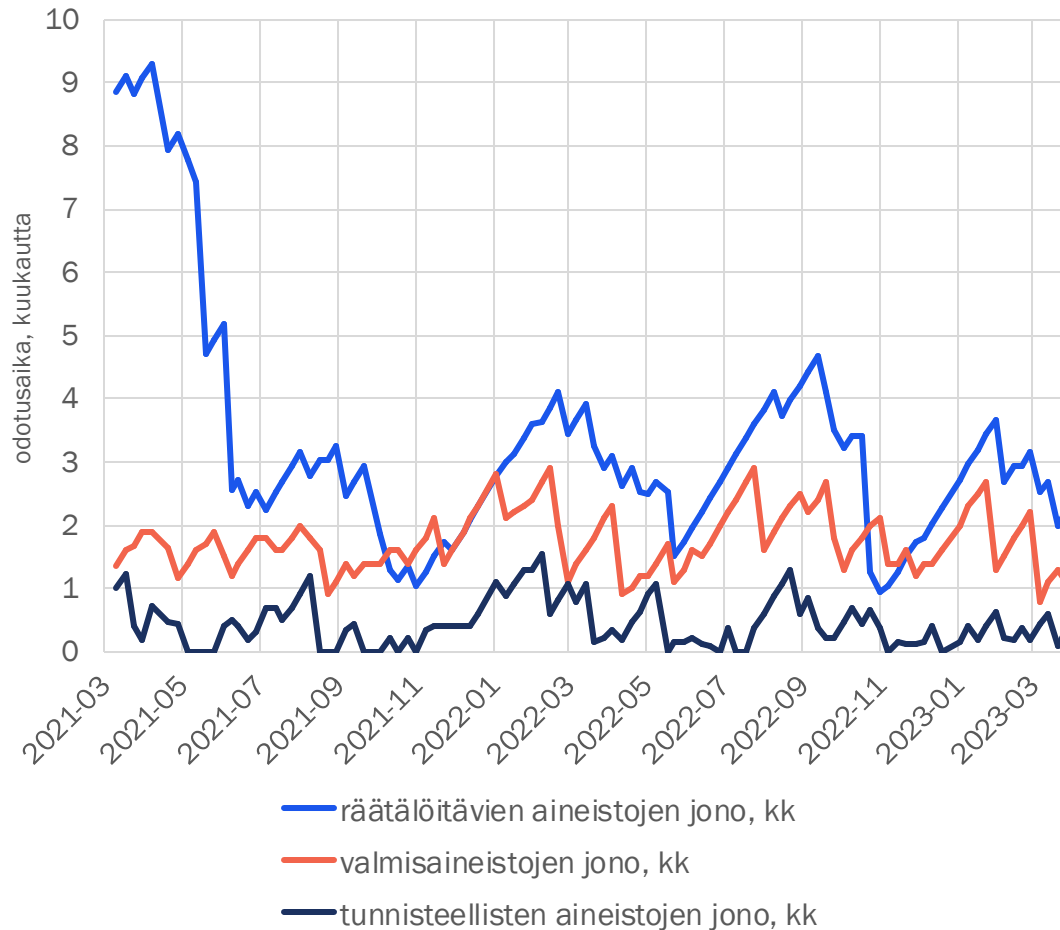
Hakemuksen tyyppi	Viive hakemusten käsittelyyn pääsyssä (noin)	Hakemuksia jonossa
Käyttäjien lisäys tai käyttöluvan voimassaolon jatkaminen	1 viikko	1 kpl
Valmisaineistot	1 kuukausi	9 kpl
Räätälöitävät aineistot	2 kuukautta	16 kpl
Kuolemansyyt ja muut tunnistelliset aineistot	1 viikko	2 kpl

- Jonossa **28** hakemusta
- Käsittelyssä **38** hakemusta
- Aineisto tekeillä **59** myönnettyyn käyttölupaan

Lupakäsittelyn tilanne

Aika hakemuksen valmistumisesta käsittelyyn
ottamiseen

- Lupakäsittelyssä pyritään tehostamaan erityisesti valmisaineistojen, käyttäjämuutosten ja jatkoaikojen käsittelyä
 - Valmisaineistotiimiin rekrytoitu syksyllä uusia työntekijöitä
 - Vähäisten lupamuutosten käsittelyssä päätösketjua yksinkertaistettu
- Yhä enemmän hakemuksia, joissa lupapäätösten valmistelu vaativaa
 - Hankkeissa aiempaa enemmän käyttäjiä
 - Hakemukset aiempaa laajempia
 - Tietosuojakysymykset monimutkaisempia
- Suurten hankkeiden kanssa keskusteltu datahuoneen kaltaiseen toimintamalliin siirtymisestä

Ajankohtaisia aineistoja

- Uusia Tilastokeskuksen tietovarannoista muodostettuja tai tulossa olevia aineistoja
 - Sähkön käyttötiedot (Fingrid)
 - Väestön ennakkotiedot (DVV)
 - Väestön muutostiedot (DVV)
 - Kiinteistöverotuksen tiedot (Verohallinto)
 - Valmisteverot (Verohallinto)
 - Työttömyysturvan, asumistuen, perustoimeentulon, kotihoidontuen ja vanhempainrahan jaksoaineistot (Kela)
 - Finanssivalvonnan työttömyysjakso- ja maksutiedot
- Muiden rekisteriviranomaisten aineistoja
 - Tavaroiden ulkomaankauppa (Tulli)
 - Yritystuet (Business Finland)
 - Lomautukset ja työttömäksi jääneet (KEHA-keskus)
 - Ulosottotiedot (Ulosottolaitos)
 - KOSKI-rekisterin tiedot mm. arvosanoista, tutkinnoista ja opinto-oikeuksista
 - Vardan tiedot varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista, varhaiskasvatuksen maksuista, toimipaikoista ja työntekijöistä

Tutkijapalveluiden asiakaskysely

- Lähetetty 22.3. tutkijapalveluiden asiakkaille
- Vastausaikaa 5.4.2023 saakka
- Sisältää neljä osiota:
 1. vastaajan taustatiedot
 2. Ohjeiden ja muun materiaalin hyödyllisyys
 3. Valmisaineistojen laatu ja valikoiman laajuus
 4. Tyytyväisyys palvelun laatuun ja hintatasoon
- Vastaaminen vie 5-10 minuuttia
- Kysely lähetetään jatkossa vuosittain

Asiakaskyselyn tuloksia käsitellään tutkijapalveluissa ja tulosten perusteella päätetään kehittämiskohteista.

2022 kyselyn tuloksien perusteella toteutettu muun muassa:

- Käyttäjämuutosten sekä jatkoaikahakemusten käsittelyn nopeuttaminen
- Fionan kehittäminen, mm. MS Office, Linux

Palautekysely toimeksiannoista

- Lähtee aina automaattisesti aineiston toimituksen jälkeen
- Kyselyyn toivotaan vastauksia. Tuloksia käydään läpi kuukausittain tutkijapalveluiden ryhmäpalaverissa

Tilastokeskuksen maksulliset tuotteet ja palvelut

Yliaktuaari Jussi Partanen
Tilastokeskus

Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

- Asiakaskohtainen suhdannepalvelu tuottaa tietoa liiketoiminnan suhdannekehityksestä asiakkaan tietotarpeen mukaan.
- Tiedot voidaan tuottaa eri toimialoista, maantieteellisistä alueista tai yritysryhmistä.
- Tiedot tuotetaan seuraavista muuttujista:
 - Liikevaihto
 - Palkkasumma
 - Henkilöstömäärä
 - Teollisuuden (TOL C) vientiliikevaihto.

[Lue lisää maksullisista palveluistamme](#)

Mihin tiedot perustuvat?

- Laskennan pääasiallisena lähteenä käytetään Verohallinnon oma-aloitteisten verojen aineistoa, joka kattaa kaikki arvonlisäverovelvolliset yritykset ja säännöllisesti palkkaa maksavat työnantajat.
- Laskennan tietolähteinä käytetään lisäksi Tilastokeskuksen myyntitiedustelua sekä yritysrekisteriä.

Miten voin hyödyntää suhdannetietoja?

- Tietoja voi hyödyntää esimerkiksi yritysten toimintaympäristön ajantasaisessa seurannassa, erilaisten katsausten ja jäsentiedottamisen taustatiedoissa, kehityksen arvioinnissa ja liiketoiminnan strategisessa suunnittelussa.

Tilastokeskuksen tietotuotteet ja -palvelut

Maksulliset tietokantapohjaiset palvelut:

[Aikasarjatietokanta Astika](#)

Sisältää suhdanne- ja talustilastoja kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuosisarjoina.

[Tilastokatsaus](#)

Tietokannassa on noin 1200 keskeistä talous- ja suhdanneaikasarjaa kuukausi- ja neljännesvuositietoina.

[Kaupunki- ja seutuindikaattorit](#)

Palvelu sisältää monipuolisesti kaupunkeja ja toiminnallisia kaupunkiseutuja kuvaavaa tilastoaineistoa.

[Maaseutuindikaattorit](#)

Palveluun on koottu keskeiset maaseutualueiden kehitystä kuvaavat tunnusluvut.

[Rakennettu ympäristö](#)

Palvelu tarjoaa välineet rakennustuotannon ja investointien kehityksen seurantaan alueittain.

[Sijoittumispalvelu](#)

Sisältää tietoja tutkinnon suorittaneiden työllistymisestä, jatko-opinnoista sekä alueellisesta sijoittumisesta.

[Toimialoittainen yritystietopalvelu](#)

Sisältää monipuolisesti yritystoimintaa kuvaavia aineistoja.

[Väestötilastopalvelu](#)

Sisältää tilastotietoja mm. seuraavilta ilmiöalueilta: väestörakenne, väestönmuutokset, muuttoliike, elinkeinorakenne.

Räätälöidyt tieto- ja rekisteriaineistopalvelut:

[Erityisselvityksiä](#)

Tehdään esimerkiksi tilastojen perusaineistoista, aineistoja yhdistämällä, selvityksenä kansainvälisistä aineistoista tai yhdistämällä tilastollisia taustatietoja asiakkaan omiin aineistoihin.

[Asiakaskohtainen suhdannepalvelu](#)

[Yritysrekisteri](#)

Tarjoaa tietoja yrityksistä ja niiden toimipaikoista niin yksikkötasolla kuin räätälöityinä tilastoinakin. Rekisteri sisältää kaikki yritykset, yhteisöt ja yksityiset elinkeinonharjoittajat, jotka ovat liiketoiminnasta arvonlisäverovelvollisia tai toimivat työnantajina.

[Oppilaitosrekisteri](#)

Sisältää kaikkien oppilaitosten osoitteet sekä muita oppilaitoksia kuvaavia tietoja.

[Ruututietokanta](#)

Sisältää Tilastokeskuksen koordinaattipohjaisia tilastoaineistoja karttaruutuihin laskettuna.

[Kustannusindeksit](#)

Mittaavat eri alojen, kuten kuorma-autoliikenne tai maarakennusala, harjoittamiseen liittyvien kustannustekijöiden hintamuutoksia.

[Haastattelu- ja tutkimuspalvelut](#)

Tarjoamme asiakkaiden tarpeisiin kustannus-laatusuhteeltaan kilpailukykyisiä tiedonkeruu- ja tutkimuspalveluja.

Keskustelua ja kysymyksiä

